

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційне дослідження Падалки Лілії Олегівни на тему: «Використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування», подане до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Недосконалість процедур моніторингу криміногенної ситуації, прогалини нормативно-правового регулювання процесуальної діяльності, в тому числі і щодо взаємодії між оперативними підрозділами, підрозділами досудового розслідування, а також іншими правоохоронними органами, відсутність окремих методик розслідування неklasичних кримінальних правопорушень, призводять до загострення проблем, пов'язаних з низьким рівнем ефективності протидії злочинності.

Одним із пріоритетних напрямів покращення ситуації є використання можливостей розвідувальної аналітики під час організації протидії різним формам кримінальної протиправності та спроба перебудови основ роботи окремих правоохоронних структур на інтегровану оцінку ризиків та загроз, а також своєчасного вжиття заходів щодо їх нейтралізації.

Використання методики розвідувальної аналітики позитивно зарекомендувало себе на управлінському рівні роботи правоохоронних органів. Водночас розвідувальна аналітика є не менш ефективною під час виявлення та розслідування окремих кримінальних правопорушень, які характеризуються залученням широкого кола суб'єктів та складними технологіями, що забезпечують досягнення злочинного результату. Однією з таких форм кримінальної протиправності є кримінальні правопорушення у сфері оподаткування, які характеризуються складністю їх документування та подальшого розслідування, значною мірою через необхідність опрацювання великих масивів даних, що доволі часто вимагає використання спеціальних знань та наявності у суб'єкта фахових компетенцій.

Аналіз наявного наукового доробку дає змогу дійти висновку, що досі не здійснено окремого комплексного наукового дослідження, присвяченого вивченню проблем використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування. Це спричиняє низький рівень методичного забезпечення процесуальної діяльності слідчих підрозділів і недостатню ефективність збирання доказів стороною обвинувачення. Зазначене зумовлює актуальність теми дисертаційного дослідження.

Враховуючи викладене, можливо дійти висновку, що дисертаційне дослідження Падалки Лілії Олегівни є актуальним та присвячене вирішенню наукового завдання щодо розроблення теоретичних положень і науково обґрунтованих практичних рекомендацій щодо ефективного використання

методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Вивчення дисертації та наукових публікацій свідчить про логічну структуру роботи, що дало можливість дисертанту всебічно й повно дослідити обрану тему у межах визначеного обсягу дисертаційного дослідження. При написанні роботи автор проаналізував достатню кількість джерел (199 найменувань), ґрунтовно та критично вивчила роботи науковців за напрямом, що дало їй змогу вирішити важливу наукову задачу, дати відповіді на актуальні й суттєві для науки та правоохоронної практики питання, сформулювати пропозиції та рекомендації з подальшого вдосконалення теоретичних основ і прикладних аспектів використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування.

Обґрунтованість зроблених у дисертації висновків забезпечується емпіричними даними, зокрема результатами вивчення та узагальнення статистичних і аналітичних матеріалів МВС України, Національної поліції України, Генеральної прокуратури України, Бюро економічної безпеки України за 2018–2023 роки; результати анкетування 91 працівника територіальних управлінь Бюро економічної безпеки України в Одеській, Волинській, Закарпатській, Полтавській, Львівській та Чернівецькій областях за період з 2022 до 2023 року, 86 слідчих підрозділів НП України та 102 працівників Державної податкової служби України.

Результати наукового дослідження апробовано на міжнародних та міжвідомчих науково-практичних конференціях та опубліковано в десяти наукових виданнях, серед яких п'ять статей у наукових фахових виданнях з юридичного напрямку. Отже, дисертаційне дослідження Падалки Л.О. виконане на високому науковому рівні, а публікації відображають всі його розділи.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. У дисертації Падалки Л.О., з огляду на наявні основні положення теорії криміналістики, кримінального процесу й узагальнення експертної, слідчої, судової практики, на монографічному рівні сформульовано низку наукових положень, висновків і рекомендацій з використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування.

Робота має наукову новизну, яка полягає в тому, що вперше:

– сформульовано визначення злочинності у сфері оподаткування як об'єкта аналітичного дослідження, під якою розуміється система кримінальних практик, спрямованих проти встановленого державою порядку збирання та сплати податків, функціонування якої забезпечується власною інфраструктурою, а також визначена основна функціональна спрямованість вивчення окремих її показників для прийняття управлінських рішень, а також виокремлено показники цієї системи, які підлягають обов'язковому аналітичному дослідженню, зокрема: динаміка, структура, інфраструктурні

елементи з урахуванням функціональної спрямованості аналітичної роботи щодо їх опрацювання;

– виокремлена та охарактеризована система ризиків, які є об'єктами управління під час протидії злочинності у сфері оподаткування, зокрема: а) інституційні ризики; б) управлінські ризики; в) правові ризики; г) соціально-економічні ризики, а також система ризиків, які є об'єктами управління під час розслідування конкретного кримінального провадження;

– сформульовано основні напрями використання розвідувальної аналітики у типових слідчих ситуаціях початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування, зокрема: а) кримінальне провадження розпочато за матеріалами оперативних розробок; б) кримінальне провадження розпочато за матеріалами отриманими під час розслідування інших кримінальних проваджень; в) кримінальне провадження розпочато за результатами проведення документальних перевірок контролюючими фіскальними органами; г) кримінальне провадження розпочато за матеріалами опублікованими у засобах масової інформації;

– визначено напрями використання методики розвідувальної аналітики для забезпечення проведення окремих тактичних операцій під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування, зокрема: «Встановлення технології злочинної діяльності»; «Встановлення усіх учасників злочинної діяльності»; «Встановлення структурно-функціонального забезпечення реалізації технології злочинної діяльності у сфері оподаткування»; «Встановлення елементів інфраструктури злочинної діяльності».

Окрім розглянутих вище, в роботі містяться й інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни проведеного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз анотації та тексту дисертації, змісту публікацій Падалки Л.О. дають змогу зробити висновок про наукову обґрунтованість і достовірність результатів, отриманих у ході науково дослідження.

Усі наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані та відповідають меті та завданням роботи, викладені у загальних висновках та висвітлені в опублікованих працях. Висновки дисертаційної роботи логічно витікають із отриманих результатів, а рекомендації базуються на висновках дослідження.

Зроблені Падалкою Л.О. висновки, за окремими розділами та в цілому за змістом дисертації, мають вагому аргументацію, є належним чином обґрунтованими, викладені автором чітко і коректно.

Підтвердженням достовірності наукових положень і висновків, викладених в дисертації є належна методологія дослідження. Виконана робота ґрунтується на системі загальнонаукових, міждисциплінарних та спеціально-наукових методів пізнання. За допомогою методів гносеології з'ясовано сутність аналітичної розвідки та сформовано ознаки системи інформаційних

джерел, які використовуються для аналізу (підрозділ 1.1); розроблено характеристику кримінальних правопорушень у сфері оподаткування крізь призму їх аналітичного дослідження з акцентуванням уваги на тих їх складових, які підлягають першочерговому вивченню за допомогою аналітичних методів (підрозділ 1.2); визначено основні напрями використання методики розвідувальної аналітики у типових слідчих ситуаціях розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування (підрозділ 2.1), а також під час визначення обставин, які підлягають встановленню у межах кримінального провадження (підрозділ 2.2); типізовано основні напрями використання методики розвідувальної аналітики для забезпечення проведення тактичних операцій під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування (підрозділ 3.1); досліджено та сформовано класифікацію ризиків, які є об'єктами управління у межах використання інтегрованої системи оцінки ризиків (підрозділ 1.3). Логіко-юридичний метод надав можливість запропонувати класифікацію кримінальних правопорушень у сфері оподаткування з основним акцентом на їх аналітичне дослідження (підрозділ 1.2). Порівняльно-правовий метод використовувався під час порівняння кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства (підрозділ 1.3). За допомогою методу герменевтики з'ясовано сутність окремих наукових положень різних галузей знань щодо змісту наукових характеристик та класифікацій (підрозділи: 1.2, 1.3, 1.4). Соціологічний та статистичний методи використовувалися під час вивчення думок слідчих, працівників оперативних підрозділів та податківців щодо можливостей використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування (підрозділи: 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

Методи дослідження були використані комплексно, що забезпечує високий рівень наукової обґрунтованості положень, які розроблені в дисертації.

Обґрунтованість зроблених у дисертації висновків забезпечується емпіричними даними.

Отже, результати дисертаційного дослідження Падалки Л.О., які виносяться на захист є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Наукові результати і положення, що виносяться на захист, одержані завдяки широкому використанню різноманітних методів наукового дослідження, аналізу масиву нормативно-правових актів, які регламентують слідчу та експертну діяльність, наукових праць в галузі криміналістики та судової експертології.

Постановка завдань, визначення об'єкту та предмету наукового пошуку є чіткими і зрозумілими та цілком відповідають вимогам до наукових робіт даного різновиду. Завдання наукової праці здобувачем загалом виконані, загальна мета досягнута.

Поставлені наукові завдання виконані на високому методологічному рівні, а дисертант оволодів необхідними для рівня доктора філософії компетенціями.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що в роботі, з огляду на наявні основні положення теорії криміналістики, кримінального процесу й узагальнення експертної, слідчої, судової практики, на монографічному рівні сформульовано низку наукових положень, висновків і рекомендацій з використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування.

Запропоновані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції впроваджено й може бути використано у:

– *законотворчій діяльності* – для розроблення нормативно-правових актів у сфері правоохоронної діяльності та протидії злочинності (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у діяльність Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 12 січня 2021 року, довідка Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності про впровадження результатів дисертаційного дослідження від 13 січня 2021 року);

– *правозастосовній діяльності* – для організаційного, методичного, інформаційного забезпечення роботи оперативних та слідчих підрозділів Бюро економічної безпеки України (акт Бюро економічної безпеки України від 06 грудня 2023 року);

– *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін: «Криміналістика», «Методика і тактика розслідування злочинів» у вищих навчальних закладах, а також підготовки підручників, навчальних посібників, практикумів із зазначених дисциплін (акт впровадження у навчальний процес Національного університету «Одеська юридична академія» від 01 грудня 2023 року).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Падалки Л.О. викладена українською мовою та має чітку структуру, яка відповідає вимогам МОН України та порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, кожен з яких поділяється на відповідні підрозділи залежно від поставлених завдань, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертаційного дослідження - 250 сторінок, з яких обсяг основного тексту – 196 сторінок.

Анотація у стислій формі представляє основні тези дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, в яких викладені основні результати рецензованого дослідження. Анотація викладена українською і англійською мовами. Анотація дисертації, ідентична її основному змісту, адекватно відображає основні положення дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, охарактеризовано ступінь її наукової розробки, зв'язок із науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дисертаційного

дослідження, емпіричну базу, сформульовано наукову новизну, практичне значення результатів та зазначено інформацію про апробацію дисертації.

У розділі 1 «Теоретичні та правові аспекти застосування методики розвідувальної аналітики під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування», проаналізовано основні тенденції трансформації злочинності в умовах інформатизації, зокрема: щодо зміни структури та динаміки кримінальних правопорушень, вчинення яких супроводжується використанням інформаційних продуктів й засобів для їх обробки; трансформації елементів інфраструктури кримінальної протиправності та формування технологічної мережі підтримки для вчинення злочинів; інтелектуалізація осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення економічної спрямованості, та формування нового стійкого класу злочинців, які відмежовані від традиційного кримінального середовища.

З'ясовано ключові структурні елементами аналітичної розвідки та запропоновано класифікацію аналітичних запитів із відповідним розподілом на стратегічні (управлінські запити), що зорієнтовані на отримання аналітичного продукту з метою вирішення довготривалих завдань протидії злочинності та тактичні, що спрямовані на отримання інформаційно-аналітичного продукту стосовно конкретного об'єкта оперативної уваги чи кримінального провадження.

Окреслено межі змісту кримінального аналізу правоохоронних органів, які охоплюють визначення залежностей та рівня їх інтенсивності між елементами механізму кримінальних правопорушень; визначення особливостей та інтенсивності взаємодії та комунікації між особами, що причетні до вчинення кримінального правопорушення; побудову ймовірної моделі технології злочинної діяльності на основі зібраних фактичних даних у межах оперативно-розшукової справи та кримінального провадження; аналіз взаємозв'язків між елементами інфраструктури конкретної системи кримінальних правопорушень.

У розділі 2 «Застосування методики розвідувальної аналітики розвідки під час організації розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування» виокремлені основні групи ризиків, які мають бути об'єктом управління у межах функціонування інтегрованої системи управління ризиками, а саме: інституційні ризики, пов'язані зі збалансованим формуванням відповідної системи державних інституцій, які забезпечують протидію злочинності у сфері оподаткування; управлінські ризики, пов'язані з відсутністю розроблених сучасних управлінських практик щодо керування та організації роботи окремих процесів та сфер протидії злочинності; правові ризики, пов'язані з неефективністю нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання протидії злочинності у сфері оподаткування; соціально-економічні ризики, пов'язані зі слабо контрольованими та непередбачуваними змінами соціальних процесів та економічної ситуації під впливом зовнішніх факторів, прогнозування розвитку та трансформації яких ускладнене, зокрема військовими діями.

Визначено типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування: кримінальне провадження розпочато за результатами планових та позапланових перевірок суб'єктів господарської діяльності фіскальними органами; кримінальне провадження розпочато за матеріалами реалізованих оперативних розробок; кримінальне провадження розпочато внаслідок виділення матеріалів із поточного кримінального провадження щодо кримінальних правопорушень у сфері господарської чи службової діяльності; кримінальне провадження розпочато за інформацією, оприлюдненою у засобах масової інформації та шляхи їх вирішення.

З'ясовано та систематизовано обставини, які підлягають встановленню під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування: відомості, що стосуються кримінально-релевантної події як процесу змістовної діяльності; відомості, що стосуються особи злочинця; відомості, які стосуються об'єкта злочинного посягання; відомості щодо елементів інфраструктури злочинної діяльності у сфері оподаткування, щодо якої здійснюється розслідування.

У розділі 3 «Використання розвідувальної аналітики для забезпечення застосування тактичних засобів розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування» з'ясовано, що під час розслідування злочинів у сфері оподаткування може використовуватися широкий спектр тактичних операцій, який залежить від: типової слідчої ситуації, яка склалась на відповідному етапі розслідування; технології злочинної діяльності, яка була використана для реалізації злочинного задуму; кількості та характеристики суб'єктів, які були задіяні у злочинній діяльності; територіальних меж та інших елементів обстановки вчинення кримінального правопорушення.

Встановлено, що на етапі підготовки до проведення обшуку вирішуються такі аналітичні задачі: а) формування типової моделі документального забезпечення реалізації технології злочинної діяльності у сфері оподаткування; б) безпосереднє визначення типології об'єктів, на які спрямовується проведення обшуку.

Проаналізовано необхідність залучення аналітика для вирішення певної системи завдань є доцільним організаційно-тактичним рішенням слідчого під час проведення обшуку, зокрема для: поточної оцінки виявлених під час обшуку документів з метою: а) виокремлення для подальшого вилучення лише тих документів та даних, які мають пряме чи опосередковане відношення до реалізації конкретної технології злочинної діяльності; б) поточної оцінки прогнозованої раніше ефективності обшуку конкретного об'єкта, яка була викладена у аналітичному звіті; в) забезпечення формування інформаційних передумов, які визначають необхідність проведення паралельно з обшуком інших слідчих (розшукових) дій, зокрема допитів осіб, які присутні під час обшуку; а також для оцінки необхідності невідкладного проведення інших слідчих (розшукових) дій до завершення проведення обшуку, якщо виявленні матеріальні об'єкти та документи свідчать про можливість переміщення інших

матеріальних об'єктів в інше місце, пересилання відповідних даних за допомогою апаратних засобів та програмного забезпечення з неможливістю їх вилучення з ЕОМ відправника тощо.

Встановлено, що основними напрямками використання методології розвідувальної аналітики під час проведення допитів є: вибір моделі допитів осіб у кримінальному провадженні щодо злочинів у сфері оподаткування, зокрема: а) *лінійна модель*, яка передбачає почерговий допит осіб відповідно до етапності реалізації технології злочинної діяльності; б) *матрична модель*, яка передбачає формування матричної схеми допитів учасників злочинної діяльності у сфері оподаткування за відповідними критеріями з використанням аналітичного інструментарію; конкретизація предмета допиту кожного учасника злочинної діяльності; встановлення психологічного контакту з допитуваним.

Наприкінці кожного розділу та всієї дисертації Падалкою Л.О. наводяться висновки, в яких конкретно характеризується зміст розглянутих питань. Висновки відповідають завданням та меті дисертаційного дослідження, мають вагому аргументацію, є належним чином обґрунтованими і характеризуються високим рівнем достовірності.

Список використаних джерел складається з 199 найменувань, до яких включені джерела як у вітчизняних, так і зарубіжних виданнях. Необхідно зазначити, що кожний розділ дисертаційного дослідження має свою наукову значимість, слугує науковим підґрунтям для наступного розділу та у результаті об'єднання усіх розділів утворюється цілісне дослідження, що є основою для вирішення практичного завдання – використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування.

Вищенаведене дозволяє стверджувати, що дисертація Падалки Лілії Олегівни відповідає існуючим вимогам та є завершеною науковою працею.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Падалкою Л.О. на тему «Використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування» можливо використовувати у освітньому процесі юридичних закладів вищої освіти, в науково-дослідницьких розробках наукових установ, при підготовці наукових публікацій та монографій, плануванні досліджень за цим напрямом, а також практичній діяльності.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. У цілому позитивно оцінюючи рецензовану працю, вважаємо за доцільне висловити кілька міркувань та побажань:

1. У вступі зазначено, що емпіричну базу дослідження становлять статистичні й аналітичні матеріали МВС України, Національної поліції України, Генеральної прокуратури України, Бюро економічної безпеки України за 2018–2023 роки; результати анкетування 91 працівника територіальних управлінь Бюро економічної безпеки України в Одеській, Волинській, Закарпатській, Полтавській, Львівській та Чернівецькій областях

за період з 2022 до 2023 року, 86 слідчих підрозділів НП України та 102 працівників Державної податкової служби України.

На думку рецензента, в контексті емпіричного накопичення матеріалу у дисертації доцільно було би відобразити кількісні та якісні відомості щодо вивчення матеріалів кримінальних проваджень стосовно досліджуваної проблематики.

Оскільки використання таких посилань або конкретних прикладів з практики безпосередньої роботи правоохоронних органів, що стосуються предмета дослідження та ілюструють позицію автора, у основній частині дисертації, в цілому могло би підвищити репрезентативність роботи та підкреслити обґрунтованість запропонованих рекомендацій, пропозицій, висновків.

2. У підрозділі 1.1 «Змістовно-структурна характеристика аналітичної розвідки як напряму правоохоронної діяльності» йде мова про формування аналітичного запиту, як структурного елементу аналітичної розвідки, проте не зрозуміло хто саме є суб'єктом формування такого запиту, на якому етапі (в межах якої діяльності, яким правоохоронним підрозділом або уповноваженою особою) такий запит може або повинен бути сформований, а також відсутні відомості про його форму та нормативно-правову регламентацію, що потребує додаткового обґрунтування під час прилюдного захисту.

Перелічені зауваження і побажання мають дискусійний характер і не впливають на загальну високу позитивну оцінку дисертації. Представлена дисертаційна робота є завершеною науковою працею. Сформульовані у ній рекомендації та висновки становлять наукову й практичну цінність.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Падалки Л.О. на тему «Використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Падалки Лілії Олегівни на тему: «Використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково-обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці та вирішенні проблем щодо використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування. Рецензована робота відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 19.05.2023 № 502), наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами

від 12 липня 2019 року) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а її автор – **Падалка Лілія Олегівна** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

РЕЦЕНЗЕНТ:

Професор кафедри криміналістики та судової медицини

Національної академії внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, доцент

29.01.2024

Анна МИРОВСЬКА